PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 40 lir, finančni in pravni 60 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU na ime: «Založništvo Primorski dnevnik»: Trst 11-5374. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: «Primorski dnevnik» - uprava: Ljubljana 6-90601-19

Leto IV - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din | TRST sobota, 27. marca 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 856

Slovenec voli Slovenca

Volitve, ki bodo v Italiji 18. aprila, bodo za Italijo in Evropo velikanskega pomena. Še večje važnosti bodo za Slovence v Italiji. Evropa in svet bosta napeto opazovala, kako se bodo odločale italijanske ljudske množice. Z mnogo večjim pričakovanjem bodo vsi Slovani upirali oči v Slovence v Italiji. To glasovanje bo preizkusni kamen za politično zrelost italijanskih ljudskih množic. Hkrati bo to preizkušnja narodne in socialne zavednosti Slovencev, ki so morali ostati kot najnesrečnejši Slovani pod razmarodujočo tujo vlado. Ti Slovenci si morajo ustvariti pred volitvami popolnoma jasno sodbo o njih važnosti in priti po lastnem premisleku do zaključka: SLOVENEC VOLI SLOVENCA.

Po prvi svetovni vojni so odtrgali zapadni imperialisti vse primorske Slovence in Hrvate od njihovega naroda in jih pahnili v nasprotju z lastnimi načeli o svobodi in samoodločbi pod tujega gospodarja. Ta je sicer obljubil Slovencem spoštovanje njih jezika, enakopravnost, več slovenskih šol, kakor jim jih je dala Avstrija, itd. Ali vse obljube so ostale na papirju. Sovinizem in fašizem sta brž dvignila glavo. Pri prvih volitvah se je Slovencem posrečilo izvojevati z narodno disciplino nekaj slovenskih poslancev, katerih delo v rimskem parlamentu ostane v slovenski zgodovini jasen zgled odločne borbe za narodne pravice.

Tedaj je Italijo preplavil fašizem. Ta je sprva še trpel par slovenskih poslancev, a le zato, da jih je Giunta, požigalec Narodnega doma v Trstu, zasramoval. Nato se je zgrnila nad Slovani v Italiji dolga fašistična noč s predolgim fašističnim peklom. Fašizem je oropal nad pol milijona Slovencev in Hrvatov vseh narodnih in človečanskih svoboščin. To so bili uspehi zapadne demokracije in krivične mirovne pogodbe po prvi svetovni vojni.

V drugi svetovni vojni so se Slovani po nepopisnem trpljenju mnogo bolje razvedeli. Sovjetska zveza in zapadni zavezniki so napeli vse sile, da se Evropa dokončno reši fašizma in nacizma. Doba skupne borbe ostane v svetovni zgodovini najplemenitejši napor vseh zdravih sil sveta zoper nasilje in barbarstvo.

Zmagovita Rdeča armada je osvobodila vse vzhodne, med njimi vse slovanske narode. Titovim četam je omogočila, da so v nezadržnem zaletu osvobodile vse Hrvate in Slovence do Jadrana, Soče, Idrijce (Judrija), Tera in Bele. V bratski povezanosti z njimi so se borili zoper fašizem slovenski, hrvatski in italijanski partizani Primorske, najboljši sinovi svojega naroda.

Mirovna pogodba ni prinesla nem zaslužene svobode. Zgodovinu, mirovnih pogajanj v Londonu, Parizu in New Yorku bo za vne čase jasno pričala, s kakšno odločnostjo so se borile vse slovanske države, v prvi vrsti Sovjetska zveza in Jugoslavija za svobodo vseh zapadnih Slovanov, zlasti vseh zapadnih Slovencev. Epska veličina borbe z Molotovom, Višinskim, Kardeljem in Beblerjem na čelu bo v nepristranskih zgodovinskih prikazih vedno svetlejša in pomembnejša. Od več ko pol milijona prej zasužnjenih primorskih Slovanov jih je skoraj pol milijona res doseglo popolno narodno svobodo v federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Poklepna in trmasta krivičnost zapadnih držav je zakrivila, da ostalo še kakšnih osemdeset tisoč Slovencev v Italiji in okoli tisoč Slovencev in Hrvatov na tržaškem ozemlju. Tem pripada zdaj težka naloga, da blažijo nasprotja med slovanskim in romanskim svetom.

Te naloge si morajo biti svesti Slovenci v Italiji, ko stopijo 18. aprila na volišče. Današnje razmere so take, da je Italija sama pod vplivom tujega kapitalizma in se ne more Demokratična ljudska fronta sama boriti zoper izkoriščanje, za osnovne človečanske svoboščine. Italijanska vlada se ne drži mirovne pogodbe ne nove italijanske ustave, ki priznavata manjšinam vse narodne, jezikovne in človečanske pravice. Italijanska vlada slepomiši s praznimi obljubami kakor prejšnje italijanske vlade.

Kruta, vsakdanja resnica je samo ena: noben Slovenec v Italiji ne uživa enakopravnosti (to priznavajo tudi reakcionarci); noben Slovenec v Italiji (niti reakcionarec, ki trobi v lažnivi demokrščanski rog) ni varen svojega življenja pred nasilnimi tolpami, sestavljenimi iz pristašev vladnih strank; noben beneški Slovenec ne more poslati svojega otroka v slovensko šolo, ker take šole nikjer ni, dasi jo mirovna pogodba in italijanska ustava zahtevata in dasi ima krščanska in katoliška vlada vsa sredstva in moč za otvoritev takih šol. Narobe: vladni krogi uprizarjajo lažno in umetno glasovanje zoper slovenske šole. Nikjer na svetu ne žipi nobena narodna manjšina v tako težkem, obupnem položaju kakor beneški Slovenci. Vsak dan, vsako uro, vsako minuto jih De Gasperijeva Italija prav tako neusmiljeno raznaroduje kakor prej Mussolinijeva, z izdatno pomočjo in blagoslavljanjem Vatikancev — kakor prej pod fašizmom.

Vatikan siplje strele božje in peha v pekel vse tiste, ki ne bi volili pobožnega raznarodovalca De Gasperija. S takimi srednjeveškimi natezalnicami zapeljuje verne Slovence v narodno izdajstvo. In «slovenski» reakcionarni tisk si upa priporočati ukaze, ki prihajajo iz Vatikana ali z goriškega prestola «cesarskega kneza», in zavajati vernike z grožnjami v najstrašnejšo narodno slepoto — prav kakor nekdaj pod Mussolinijem.

Slovencem v Italiji je začrtala ravno in pravo pot Demokratična fronta Slovencev v Italiji. Ta se je pridružila demokratični ljudski fronti. Stranke ljudske fronte so premagale fašizem in ne bodo dovolile, da bi na novo vstajal, niti v krščanski ali vatikanski preobleki. Njih program se glasi: mir, delo, svoboda. Samo ljudska fronta je sprejela med svoje kandidate čistokrvnega slovenskega borca, ki je v osvobodilni borbi žrtvoval samega sebe in svojo družino in je vselej stopal po ravni poti k cilju, ki ga imajo vsi napredni, posebno vsi slovanski narodi s Sovjetsko zvezo na čelu: mir, delo, svoboda. Nobena druga italijanska lista nima mesta za Slovence v Italiji.

Najslabša je vatikanska ali škofova lista, katere nosilec je pobožni, krščanski, katoliški, svetohlinski, lažnivi raznarodovalec De Gasperi. Kaj vse je ta mož obetal Slovencem še v septembru, ko so njegovi pristaši divjali zoper goriške Slovence! In danes? Raznaroduje beneške Slovence kakor Mussolini. Obenem zahteva, da mu Slovenci dajo svoj glas! Nesramnost, tvoje ime je — De Gasperi! Kateri Slovenec bo volil svojega lastnega raznarodovalca? Kateri Slovenec bo 18. aprila poljubil bič, ki ga tepe, kakor so to storili slovenski klerikalci pod Mussolinijem? Kako so mogli Vatikanci s «cesarskim knezom» v goriški škofiji tako zabresti, da vsiljujejo Slovencem njih najhujšega uničevalca?

Vse reakcionarno zavijanje o komunističnem totalitarizmu je lažnivo, slepa in zgrešena mlatev prazne slame. Vsak Slovenec v Italiji mora natanko vedeti, kaj je njegova narodna, državna in človeška dolžnost. Kot Slovenec se mora zavedati skupnosti z vsem slovenskim narodom in voliti v krvavi borbi preizkušenega slovenskega moža. Kot italijanski državljan mora s svojim glasom zahtevati, da se italijanska vlada drži podpisane mirovne pogodbe in lastne ustave ter prizna Slovencem zagotovljene narodne, jezikovne in človečanske svoboščine. Kot človek mora videti v italijanskih antifašistih svoje brate in podpreti njih težnje s svojim glasovanjem.

Skupna osvobodilna borba se nadaljuje z glasovnico v roki in z geslom: SLOVENEC VOLI SLOVENCA.

A. B.

Izid volitev v Sloveniji
v okrajne in mestne lj. odbore

LJUBLJANA, 26. — Nedeljskih volitev v okrajne in mestne ljudske odbore v Sloveniji se je udeležilo veliko število volivcev. Od 714.353 volivcev je bilo oddanih 655.108 glasov. Udeležba je bila 91.71%. Za OF je volilo 93.37% volivcev, v skrinjico brez liste je bilo oddanih 43.409 glasov, to je 6.63%. V posameznih okrajih je bila udeležba sledeča (prvo število znači odstotek udeležencev, drugo število odstotek glasov za OF, tretje število pa odstotek glasov, oddanih v skrinjico brez liste):

Ljubljana mesto 98,81, 97,87, 2,13; Celje okolica 88,95, 95,21, 4,79; Črnomelj 94,02, 97,79, 2,21; Dravograd 88,59, 85,21, 14,79; Gorica 96,37, 98,05, 1,95; Grosuplje 91,77, 91,24, 8,76; Idrija 97,63, 93,81, 6,19; Il. Bistrica 95,30, 91,11, 8,89; Jesenice 92,98, 93,35, 6,65; Kamnik 90,16, 92,03, 7,97; Kočevje 90, 96,10, 3,90; Kranj 89,43, 91,13, 8,87; Krško 90,78, 97,60, 2,40; Lendava 95,20, 87,52, 12,48; Ljubljana okolica 92,91, 93,92, 6,08; Ljutomer 87,05, 85,86, 14,14; Maribor okolica 87,19, 91,76, 8,24; Mozirje 89,01, 90,70, 9,30; Murska Sobota 84,88, 84,01, 15,99; Novo mesto 90,48, 90,57, 9,43; Poljčane 91,93, 94,60; 5,40; Postojna 92,96, 94,86, 5,14; Ptuj 79,38, 87,56, 12,44; Radgona 92,35, 88,85, 11,15; Sežana 99,61, 98,71, 1,29; Tolmin 98,18, 96,41, 3,59; Trbovlje 96,27, 97,71, 2,29, Trebnje 92,49, 96,30, 3,70.

ZSSR hoče ohraniti nadzorstveni svet

BERLIN, 26. — «Taegliche Rundschau» je objavila članek sovjetskega generala Lukjašenka, v katerem izjavlja, da hočejo sovjetske oblesti ohraniti delovanje zavezniškega nadzorstvenega sveta in da bodo uporabile vsako sredstvo za izvedbo načrtov, ki jih predvideva štiristranski potsdamski sporazum. Zaradi tega bo sovjetski predstavnik podpiral delovanje nadzorstvenega sveta in njegovih organov, razen če bi hotele ostale velesile spremeniti nadzorstveni svet v sredstvo, katerega bi se posluževale, da bi prikrile svoje enostranske ukrepe.

Nacionalizacija industrije
na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 26. — Vlada je pripravila zakonski osnutek, na podlagi katerega bodo nacionalizirali vsa madžarska industrijska podjetja, ki imajo zaposlenih več ko 100 oseb.

SKUPINA ITALIJANSKIH DELAVCEV PRI MARŠALU TITU

Ko bo italijansko ljudstvo svobodno bo rešeno tudi tržaško vprašanje

Govor maršala Tita - „Borili se bomo, da kultura v Italiji ne bo več privilegij višjega razreda", je izjavil zastopnik italijanskih kulturnikov

BEOGRAD, 26. — Maršal Tito je danes sprejel številno skupino italijanskih industrijskih, poljedelskih in kulturnih delavcev, ki so se bili udeležili festivala italijanske kulture v Rovinju in ki sedaj obiskujejo razne kraje Jugoslavije. Pri sprejemu so bili navzoči podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj, notranji minister Aleksander Rankovič in minister Milovan Djilas.

Maršal Tito je sprejel goste in jim dejal med drugim:

«Mislim, da ste se iz vtisov, ki ste jih dobili v Istri, lahko prepričali, da ima italijansko ljudstvo v jugoslovanskih narodih odkrite prijatelje in ne sovražnike, kakor bi hoteli nekateri prikazati. Mislim, da ste prepričani, da oslanja Jugoslavija svojo zunanjo politiko glede odnosov s sosednimi državami na drugačne temelje kakor stara Jugoslavija. Nova Jugoslavija je do sedaj pokazala, da želi živeti v dobrih odnosih z vsemi sosednimi narodi in tudi z italijanskim. Zato smo srečni, da ste smatrali za potrebno priti v Jugoslavijo, da vidite oni mali del države, kjer italijansko ljudstvo živi skupno z našimi narodi, da vidite, kako to ljudstvo živi in kakšni so naši odnosi z italijansko manjšino.

Govorim vam o tem, ker je današnji položaj tak, da morajo demokratične sile v svetu zavračati propagando vojnih hujskačev in šovinistov, ki širijo mržnjo med narodi. Mi v Jugoslaviji sledimo z velikim zanimanjem naporom italijanskih demokratičnih sil, da si priborijo boljše življenje in uničijo sile reakcije, ki ogrožajo neodvisnost in svobodo italijanskega ljudstva. Zadnje dni, ko ste bili na potovanju, se je začela neverjetna gonja sovraštva proti Jugoslaviji, toda vi ste se lahko prepričali, da so vse vesti, da je ob jugoslovanski meji mnogo vojakov, ki čakajo za

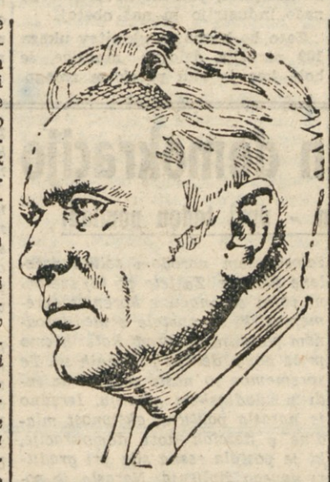

pohod na Trst, da so se pripravila oporišča za spuščanje raket V 1 in V 2 itd., same laži. S tem se hoče samo povečati sovraštvo Italijanov proti narodom nove Jugoslavije in odvrniti ljudske množice od italijanske ljudske fronte med volitvami.

To je bil v glavnem tudi namen francosko-ameriške izjave o zopetni izročitvi Trsta Italiji. Pri tem se niso zavedli, da so prvi podali izjavo, ki nasprotuje temu, kar so podpisali skupno s Sovjetsko zvezo in z Jugoslavijo: mirovno pogodbo, v kateri so bile vse države podpisnice sporazumne, da ta predstavlja edini način za zagotovitev miru v tem delu Evrope. S tem so skušali razdeliti demokratične sile v Italiji, zato da ne bi strnjeno branile svoje svobode in neodvisnosti. Oni vedo prav dobro, da se mirovne pogodbe ne morejo sklepati enostransko in so prepričani, da se to, kar govorijo, ne more uresničiti. To je bil samo manever, da bi podprli italijansko reakcijo pri prihodnjih volitvah. Ko ni bila mirovna pogodba še podpisana, so skušali na vse načine preprečiti, da bi se tržaško vprašanje rešilo na demokratični način.

«A priori» so odbili in pokazali svoje nasprotstvo glede predloga, ki so ga danes sami postavili z namenom, da podpihujejo italijanski nacionalizem proti narodom Jugoslavije. Tržaško vprašanje se lahko reši samo z dogovorom med demokratičnimi silami Italije in narodi nove Jugoslavije. V bodoče, ko bo tudi italijansko ljudstvo gospodar svoje usode, ko bo osvobodilo svojo državo slehernega tujega vmešavanja, se bodo lahko rešila vsa vprašanja, ki se tičejo sodelovanja med obema državama.

Dragi prijatelji, priča smo spletkam reakcionarnih krogov velikih zapadnih držav, ki hočejo ustvariti v tem delu Evrope oporišče za nove napade. Jugoslovanski narodi želijo ustvariti dobre odnose z italijanskim ljudstvom. Ko se boste vrnili v Italijo, izrazite vašemu ljudstvu solidarnost vseh jugoslovanskih narodov in mu recite, da mi želimo mir ter da želimo tudi, da italijansko ljudstvo ne veruje v nobeno obrekovalno propagando, ki hoče ločiti narode obeh držav. Ne more biti nesporazumljenj, ker jugoslovanski narodi želijo rešiti na prijateljski način vsa vprašanja, ki bi lahko nastala med obema državama in ki bi lahko ogrožala mirni razvoj in prijateljsko sodelovanje med narodi obeh držav. Naša želja je, da vse italijansko ljudstvo to ve. Živelo prijateljsko sodelovanje med italijanskim ljudstvom in Jugoslavijo.

Titove besede so gostje z odobravanjem sprejeli. Predstavnik poljedelskih delavcev je v svojem odgovoru dejal med drugim: Med našim potovanjem po vsej Jugoslaviji smo videli, kako delajo jugoslovanski narodi, ne delajo za vojno, pač pa za mir. Kakor delajo italijanski in hrvaški delavci v Istri v duhu sodelovanja in v duhu miru, tako lahko italijanski in jugoslovanski narodi sodelujejo in delajo v miru. V tej želji pozdravljam narode nove Jugoslavije v imenu italijanskih poljedelskih delavcev.

Predstavnik italijanskih kulturnih delavcev se je zahvalil za gostoljubnost in izjavil: Na našem potovanju smo videli, kako italijanska manjšina lahko svodobno razvija svojo kulturo po svojih tradicijah. Pri obisku zagrebških šol in univerze smo se lahko prepričali, kako se razvija in širi ljudska kultura. To nas je še posebno presenetilo, ker je v Italiji kultura še vedno privilegij tako imenovanega «višjega razreda». Upamo v zmago demokratičnih sil pri volitvah 18. aprila, ki nam bo dala možnost razvoja kulture med širokimi ljudskimi množicami.

Končno je predstavnik italijanskih industrijskih delavcev dejal: Danes prirejajo italijanski reakcionarji še vedno protijugoslovanske demonstracije, medtem ko smo mi tu deležni prisrčnega in prijateljskega gostoljubja ter smo vam hvaležni, ker vidimo, da se tu v Jugoslaviji razume razlika med zadržanjem velike večine italijanskega ljudstva in zadržanjem tiste manjšine izzivalnih reakcionarjev, ki nimajo nič opraviti z italijanskim ljudstvom. Hvaležni smo tov. Titu za njegove besede, ki so jamstvo za mir. Te besede bomo sporočili italijanskemu ljudstvu. Prepričani smo, da angloameriški manever ne bo preprečil zmage italijanskega ljudstva pri volitvah 18. aprila, in bomo napravili vse, da seznanimo z resnico oni del italijanskega ljudstva, ki je še pod vplivom reakcije.

27. marec 1941

Pred tremi dnevi je poteklo sedem let, odkar je takratna jugoslovanska vlada s Cvetkovičem in Markovičem na čelu podpisala proti volji jugoslovanskih narodov pristop Jugoslavije k trojnemu paktu, s čemer so hoteli praktično prodati neodvisnost Jugoslavije.

Toda ljubezen jugoslovanskih narodov do svobode in neodvisnosti je bila večja kakor strah pred vojno, pred preganjanjem in smrtjo. S tridnevnimi demonstracijami po vsej Jugoslaviji je jugoslovanskim narodom uspelo vreči Cvetkovičevo vlado, razveljaviti podpisani sporazum in si vrniti čast starih borcev za stvar svobode. Svoje pripravljenosti za obrambo svoje svobode pa jugoslovanski narodi niso mogli uspešno razviti v vojni, ki je izbruhnila teden dni kasneje, zaradi gnilosti in korumpiranosti generalštaba in oficirskih kadrov ter čaršijskih politikantov predaprilske Jugoslavije. Ko se je tako v dveh tednih vojne trhla državna stavba zrušila, je domovinska ljubezen rodila nove voditelje, nove vojskovodje, ki so povedli jugoslovanske narode do zmage proti napadalcem in notranjim sovražnikom, ki so hoteli prodajati in so prodajali neodvisnost države in narodov nacifašistom, ali pa so zbežali na varno v London in Washington.

27. marec pomeni začetek borbe jugoslovanskih narodov za neodvisnost in svobodo in je — ko se ozremo nazaj ob novi Jugoslaviji, ki rase in cvete na poti v socializem, nedvomno eden najsvetlejših mejnikov v zgodovini jugoslovanskih narodov.

Odpor proti Trumanu v ZDA vedno bolj narašča

WASHINGTON, 26. — V ameriški zbornici je napredni poslanec laburistične stranke Isacson v debati o «pomoči Evropi» napadel Trumanovo doktrino in ameriško politiko glede Palestine. Isacson je pri tem poudaril, da so ZDA podpirale sklep OZN o delitvi Palestine samo pod pritiskom petrolejskih magnatov. Končno je nastopil proti vsem poskusom izkoriščanja potreb evropskih držav, ki jih silijo, da morajo sprejeti nadvlado ameriških monopolistov. Končno je Isacson predlagal, naj komisija za zunanje zadeve izvede preiskavo o uplivih ameriških petrolejskih družb.

Ameriški demokrati čutijo, da je Truman zavoljo svoje politike kompromitiral demokratično stranko. Zaradi tega je nastalo proti Trumanu veliko nezadovoljstvo. Tako piše «New York Herald Tribune», da je odpor proti Trumanu v demokratični stranki dosegel vrhunec, s tem da so demokratični senatorji države Alabama odklonili Trumanovo politiko. Nadalje je senator Pepper, demokratični senator v Floridi, ki je prvotno izjavil, da bo podpiral Trumana, sedaj spremenil svoje stališče in poudaril, da bo sedanjega predsednika povsod odkonil. Isto tako se upirajo Trumanu razne demokratične organizacije v važnih državah, kakor Illinoisu, v državi New York in v Kaliforniji. List zaključuje, da vplivni voditelji demokratične stranke zatrjujejo, da bi bila Trumanova kandidatura za predsedniško mesto usodna za demokratično stranko.

De Gasperi razočaran
nad hladnim sprejemom volivne bombe

Veliko zanimanje za današnji Togliattijev govor — Španski agenti pripravljajo beg Grazianija in drugih vojnih zločincev — Ameriško orožje za Italijo

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 26. — V prestolnici pričakuje prebivalstvo kakor tudi ostalo italijansko ljudstvo z veliko nestrpnostjo Togliattijev govor, ki ga bo imel jutri na javnem zborovanju o tržaškem vprašanju. Že objava njegovega članka v današnji «Unità» je v vseh rimskih političnih krogih vzbudila veliko zanimanje in komentiranje.

Vladni tisk ima seveda nalogo, da si izmišljuje in inscenira izredne vesti o dogodkih, ki naj bi se bili pripetili na Tržaškem ozemlju. Na splošno so vladni krogi zelo razočarani nad dejstvom, da so ljudske množice tako hladno sprejele volivno bombo, ki so jo pripravili v inozemstvu. Zato pričakujejo sedaj samo to, da bodo Američani prevzeli zopet iniciativo in prišli na dan z novim manevrom, in sicer za ponedeljek, ko bo moral De Gasperi govoriti v Cassinu in kjer bo hotel nuditi svojim poslušalcem v molilnici nove «podatke» o tem vprašanju.

Od dopisnika lista «Washington Star» je prišlo na dan, da pošiljajo ZDA iz ameriške zasedbene cone v Nemčiji v Italijo cele vlake, natovorjene z lahkimi oklepnimi vozovi in strelivom za strojnice.

Delavci plinarn glavnih italijanskih mest so stopili danes v stavko, ker hočejo doseči revizijo njihovega statuta o socialnem zavarovanju.

Po poročilih švicarskega lista «Tribune des nations» je prišla nedavno v Rim posebna španska delegacija častnikov španske tajne službe. Delegacija se je baje pogajala z De Gasperijem in je navezala tesne stike z italijanskimi fašisti, ki se zbirajo okoli teroristične organizacije «FAR». Kakor poročajo imenovani list nameravajo španski agenti izvesti pobeg bivših fašistov maršala Grazianija, gen. Misohija in bivšega poveljnika X. Mas Borghèseja ter esesovcev Kaplerja in Antoninija. Voditelj te delegacije major Plassa je obljubil, da bo organizaciji «FAR» nudil za izvedbo njenih operacij vsa materialna in finančna sredstva. V ta namen naj bi bile že izvedene vse priprave in že odrejeno skrivališče imenovanih fašistov v prostorih španskega poslaništva v Rimu.

E. MILIČ

Jutri bo romunsko ljudstvo dalo odgovor na izzivanja imperialistov

Osem in pol milijonov volivcev bo izvolilo svoje predstavnike za ljudsko skupščino - Navdušene priprave za volitve

BUKAREŠTA, 26. — V nedeljo bo romunsko ljudstvo izvolilo svoje predstavnike v novo ljudsko skupščino. Udeležba ljudstva pri volivni kampanji je izredno velika, posebno med kmeti, ki se zavedajo, da jim bo edino ljudska oblast zagotovila boljše življenje in jih za vedno rešila izkoriščanja veleposestnikov.

Ker imajo državljani volivno pravico z 20 letom, se je število volivcev zvišalo za 447.000 in doseglo 8 in pol milijonov. Leta 1928 je bilo v volivnih listah vpisanih samo 2.620.000 volivcev. Sedaj so volivci v tej državi dvignili volivno izkaznico 100 odstotno. V enem samem dnevu je v Bukarešti dvignilo volivno izkaznico skoraj 120.000 volivcev. Leta 1937 je znašalo skupno število volivcev v Bukarešti 105.000.

V preteklosti je malo število volišč, ki ni nikoli presegalo 420, povzročalo velike težkoče prebivalcem, posebno pa kmetom. Leta 1946 je bilo 3.413 volišč, pri prihodnjih volitvah pa jih bo 3.641.

Razni agenti tujega imperializma skušajo povzročati nerede, za kar jim je dal povod zadnji nastop bivšega kralja Mihaela, ki so ga v ZDA poluradno sprejeli. Toda ljudstvo se ne da zavajati in postaja še bolj odločno v svojih sklepih, da bo delalo in se borilo za neodvisnost in svobodo. Mesta in vasi so vsa okrašena s cvetjem in za zastavami in vse se mrzlično pripravlja na veliki dan, ko bo ljudstvo končno s svojim glasom ponovno pokazalo svojo voljo, da si hoče samo vladati.

Na velikem zborovanju demokratične fronte v Ploestiju je zunanji minister Ana Pauker govorila o poizkusih ameriških imperialistov proti romunski ljudski republiki. Z zlatom, ki so ga izropali romunskemu ljudstvu, pomagajo romunski reakciji in ubežnikom. *Toda ameriški državniki se niso brigali za romunske kmete, ko niso bili gospodarji zemlje, ki so jo obdelovali, niso se brigali za delavce, ki so bili neusmiljeno izkoriščani. Ameriški državniki niso takrat slišali obupnega klica romunskega ljudstva, ki je umiralo od gladu v času slabe letine, in so odklonili dobavo nekaj vagonov žita, ki so ga imeli v izobilju.* Danes ti ljudje kričijo o škandalu in žaljijo romunsko ljudstvo, ki si je priborilo svobodo in se otreslo jarma tujih izkoriščevalcev.

Nocoj je Ana Pauker govorila po radiu o dosedanjih uspehih nove vlade in poudarila, da se romunsko ljudstvo zaveda, da si bo edino samo lahko priborilo srečno in ugodno življenje s prijateljstvom in bratstvom med narodi. Zato romunsko ljudstvo pridno obnavlja svojo domovino. Omenila je nato spletke ameriških imperialistov, ki so spreje li v svojo sredo Mihaela Hohenzollern. Temu sinu imperializma pa romunsko ljudstvo odgovarja, da je srečno, ker se je otreslo monarhističnega bremena.

Svoj govor je Ana Pauker zaključila s pozivom ljudstvu, naj se ne da varati od tistih, ki bi mu hoteli odvzeti zemljo, ki mu jo je ljudska fronta podelila, ter je pristavila: Vojnim hujskačem pa bomo odgovorili s pojačanjem naših naporov za obnovo države in z utrjevanjem prijateljstva z narodi sosednih držav.

Zagrebški velesejem

BEOGRAD, 25. — V kratkem se bo začel v Zagrebu drugi povojni mednarodni velesejem, ki bo imel večji obseg od lanskega. Na sejmu bodo razstavljala prevsem ona podjetja, katerih proizvodi so namenjeni izvozu. Važno mesto bodo imela kovinarska podjetja ter steklarska, tekstilna in lesna industrija. Tudi rudarska industrija bo zavzemala važna mesta. Letos bodo prvikrat razstavljeni proizvodi jugoslovanske filmske industrije.

Poljedelstvo bo v glavnem zastopano po državnih kmečkih zadrugah. Tudi udeležba drugih držav bo mnogo večja od lanske. Sovjetska zveza, ČSR, Poljska, Bolgarija, Romunija in Madžarska bodo imele lastne paviljone. Prijavilo pa se je večje število belgijskih, nizozemskih, francoskih, švicarskih in švedskih tvrdk.

Devetletni šolski pouk
obvezen v ČSR

PRAGA, 26. — Češkoslovaška vlada je odobrila zakon o enotnem šolskem pouku po vsej državi. Zakon predvideva obvezno šolo za devet let, to je pet let v osnovnih šolah, štiri leta pa v srednjih šolah. Vsi šolski zavodi preidejo v državne roke.

Ljudska skupščina je odobrila zakon za vzpostavitev odloka o epuraciji izdajalcev in kolaboracionistov. Na podlagi tega zakona bodo ljudska sodišča vse republike pregledala vse nepravilne in nezavršene obsodbe. Zakon bo veljaven do 31. decembra t. l. Pravosodni minister Cepička je izjavil, da je potrebno pregledati vse obsodbe, ker so prejšnji pravosodni ministri in njihovi organi namenoma sabotirali epuracijo.

Izmišljajo si
„podonavsko federacijo"

BERLIN, 26. — Agencija ADN poroča iz Monakovega, da je bavarski prosvetni minister dr. Hunghammer, ki je tudi predsednik skupine krščansko-socialne zveze v bavarskem deželnem zboru, na nekem volivnem zborovanju zagovarjal načrt ustanovitve «podonavske federacije» in zatrjeval, da želi doseči Bavarska neposredne in svobodne gospodarske zveze z Avstrijo.

SLEPARIJA AMERIŠKE SORTE

PALMIRO TOGLIATTI

Najzanimivejši pogovor o tržaškem vprašanju sem imel leta 1944 s Salvatorijem Contarinijem, starim italijanskim diplomatom, o katerem sem javnost že nekoč obvestil. Sedaj ponavljam ta pogovor zaradi njegove čudovite preroške preciznosti.

Govorila sva dolgo o položaju Italije v tistem trenutku, o zunanji politiki, ki so jo vodili v Brindisiju in v Salernu, o kateri sva bila oba mnenja, da je pravilna, in nato o tisti, ki je sledila, ki jo je začel Bonomi in proti kateri sva bila tudi oba nezaupljiva. Ob koncu pogovora, da bi prešla na drugi predmet in nato končala, sem pripomnil, da je Bonomijeva politika mogoče inspirirana z željo, da bi dobili od Anglosaksoncev Trst. Pustil me je, da sem mu povedal in za trenutek molčal ter priprl oči. Nato pa hitro vrgel iz sebe: «Ne, Anglosaksonci ne bodo dali Trsta niti Italiji niti Jugoslaviji. Pustili ga bodo viseti med obema državama. Poslužili pa se ga bodo, če bodo mogli za ojačanje njihovega zavezniškega režima onstran Soče; sicer pa ga bodo pustili viseti do nove vojne in ga bodo ponudili nam, da bi nas še enkrat pripravili do tega, da bi vodili vojno za račun drugih».

Prva hipoteza je takoj odpadla zaradi nagle utrditve novega jugoslovanskega republikanskega in ljudskega režima; druga pa se prav te dni uresničuje in Contarinijeva predvidevanja, s katerimi sem se uspešno (ne skrivam) poslužil v pogovorih o tržaškem vprašanju, ki sem jih vodil leta 1946 v Beogradu, pa razkriva resnično nenavadno točnost in ostrino presojanja: pred vsem pa razkriva, da je bil v tem velikem pokojniku realizem inteligentnega diplomata združen z neposredno intuicijo potrebe italijanskega nacionalnega življenja predvsem pa tiste: ne «voditi vojne za račun drugih».

Tisti nesrečni politiki, ki pravijo danes, da vodijo našo zunanjo politiko, v resnici prav ničesar ne vadijo, temveč gredo in puščajo našo državo toku in v strašnem vrtincu, ki vleče v novo vojno in novo katastrofo narode Evrope; ne manjka jim samo čut za realnost in čut za narodne potrebe, temveč v odnosih do imperialističnih skupin, ki bi nam hotele vsiliti novo vojno za njihov račun, vršijo izključno razkrajalno vlogo botra, ki drži in tolaži revčka, kateremu bi hoteli s prevaro «alla americana» ukrasti listnico.

Nikakor ne mislim, da bi se dejansko dalo drugače označiti predlog glede Trsta, ki so ga dali zunanji ministri treh «zapadnih» sil. Italijansko ljudstvo, kakor vedno inteligentno in premeteno, je takoj pograbilo, ne da bi mu kdo sugeriral najbolj gorostasno in dejal bi, burkasto stran zadeve. Ako so nam tako zelo prijatelji — pravi ljudstvo — zakaj ne začnejo z vračanjem tistega, kar so nam sami vzeli: ozemelj, kolonij, denarja? Jezuitskemu Bidaultu so se izmaknila tla, ko so mu postavili v Turinu to vprašanje, tako, da se je razjezil.

Toda ta izgled stvari, ponavljam burkasti izgled, pa ne sme zakriti našemu pogledu tistega izgleda, ki je zelo težak in skoraj tragičen.

Kaj so prav za prav predlagali «zapadni» ministri? Predlagali so v bistvu rešitev tržaškega vprašanja, a da pri tem niso vodili računa o Jugoslaviji, katere mnenje se v njihovi noti sploh ne omenja. Toda pogodbo je podpisala tudi Jugoslavija in prav gotovo ne bodo zanikali, da je ta država skupaj z Italijo najbolj zainteresirana na tržaškem vprašanju. Kaj se pravi revidirati skupno mirovno pogodbo z dejanjem ene same stranke, a da se pri tem niti ne posvetuje z drugo zainteresirano stranko? Menim, da ni potrebno veliko zgodovinsko in diplomatsko znanje za to, da bi se vedelo, kaj to pomeni. V najboljšem primeru pomeni to prekinitev odnosov. Toda, ko čitamo Trumanove borbene govore in ko za komentar k tržaški noti treh zapadnih, javljajo ameriški državniki z vsemi trobentami, da so ameriške ladje v Sredozemlju prepolne atomskih bomb, smo bolj kot upravičeni misliti, da vojni hujskači z druge strani oceana najbrž ne mislijo na nič kaj težjega kot na prekinitev odnosov, sprožiti mislijo novo strašno nadlogo in izbrali so Trst samo kot pretvezo, da bi mogli Italijo pahniti v prepad.

In, evo, zaznava se perspektiva starega Contarinija, okrutna toda točna: «Vojna narinjena Italiji za račun drugih», kot v 1915 do 1918, ko smo se žrtvovali a debeli angleški in francoski imperialisti so si razdelili svet za svoj račun: kot v 1940 do 1945, ko za malo nismo izgubili vse samo zaradi služenja tujemu imperializmu.

Ali razumejo naši upravljači, da gre danes za to strašno perspektivo? Za nas je važno, da jo razume ljudstvo, kajti vlada, ki jo vodijo ljudje, ki se šalijo z vojno perspektivo, je vlada sovražnikov naroda in z njo je treba pomesti. Osemnajstega aprila bomo to storili brez obotavljanja.

(Iz uvodnega članka v včerajšnji številki «Unità»).

TRŽAŠKI DNEVNIK

Čudovite operacije ameriških vojakov

Med vojne operacije ameriške okupacijske vojske spadajo čudovite akcije. Razen pijančevanja, prizarjajo ti vojaki dolarske demokracije od časa do časa tudi v na lepake demokratičnih organizacij (katere so vojaške oblasti dovolile izobešanje). Tako «imenitno» operacijo je izvedlo 25. t. m. ob 9 zjutraj pet ameriških vojakov v Trebčah. V prisotnosti 2 članov civilne policije so strgali lepake 100 letnice Komunističnega manifesta, čeprav so bili ti lepaki nalepljeni s predhodnim dovoljenjem okupacijskih oblasti. Ko so videli, da prihajajo vaščani in da opazujejo njihovo delo, so jo takoj odkurili z avtomobilom.

Jasno je, da so vaščani upravičeno razburjeni nad takim postopanjem, saj ni prvič, da okupacijske čete z nekakšno posebno naslado trgajo lepake z demokratično vsebino. Dokler bi neki civilisti trgali, bi še nekako razumeli, ker jih poznamo, toda čudno je, da to stvar opravljajo po vaseh prav vojaki, čeprav dobro vedo, da so njihovi višji vojaški krogi dali dovoljenje za te lepake. Najbrže bo tudi v tem primeru ista pesem kot s policijo, ko dobiva nalog, naj išče tako v jajcu le s tem namenom, da bi izzvala incidente, katerih si imperialisti tako žele.

Vrana vrani oči ne izkljuje

Spričo bližajočih se praznikov so delavci ACEGAT-a že pred časom zaprosili po 10.000 lir predujma, ki naj bi jih uprava postopoma obračunala pri naslednjih plačah. Toda vodstvo ACEGAT-a je predlog zavrnilo, kakor je zavrnilo tudi naslednjega, ki ga je obratni odbor predložil naknadno, naj se posameznemu uslužbencu prizna vsaj po 5000 lir.

Kakor kaže pa je uprava ACEGAT-a brez nadaljnjega pristala na to, da se izplača v obliki predujma po 100.000 lir članom vodstva obrata. Torej onim, ki še zdaleč niso tako potrebni kakor delavec in ne po pet ali deset tisoč, marveč vsakemu okroglih 100.000 lir.

Očitnejše krivice bi delavcu skoroda ne mogli prizadeti. Gospodi, ki ima itak vsak dan praznik, je kajpada nujno priskočiti naproti s čedno vsoto, medtem ko naj delavec životari kakor ve in zna, zlasti še takrat, ko se ne more izkoristiti v kakršne koli namene. Ako predpostavimo, da bi mogli uslužbenci tržaškega ACEGAT-a kakor koli podpreti pri volitvah De Gasperijevo politiko, bi jim zahtevanega predujma brškone ne odrekli.

Vsekakor naj si take in podobne ukrepe delavci ACEGAT-a vtisnejo v spomin. Naj se otresejo nesoglasij in strnejo svoje vrste v borbi proti izkoriščevalcem, ki odrekajo njim in njihovim družinam najskromnejši priboljšek.

Razredna zavest in hlapčevstvo

Sinoči so imeli množični sestanek nameščenci openskega tramvaja, na katerem je govoril tov. Rizzotti. V svojem govoru se je dotaknil razbijaškega dela Delavske zbornice ter ukaza št. 109 vojaške uprave.

V diskusiji, ki je sledila ekspozeju govornika, so prisotni tovariši razkrinkali protiljudske elemente v tem podjetju, ki s svojim delovanjem razbijajo sindikalno enotnost, med temi razbijači so označili Ferjilo, emigranta iz Sežane, Ferlugo in Valica. Jasno je, da so vsi trije elementi člani Delavske zbornice in kot taki zavesno rušijo delavsko enotnost.

Zdi se, da so imenovani zelo disciplinirani člani one Delavske zbornice, ki tako vestno izpolnjuje načela Marshallovega plana oziroma ameriškega imperializma, ki hoče zasužnjiti naše ljudstvo in evropati nas vsake pravice. Vendar bo njihovo razbijaško delo tudi pri podjetju openškega tramvaja zaman, ker tudi med temi uslužbenci kot pri drugem delavstvu tržaških tovarn vlada zavest, od kod prihaja nevarnost, in da bo le enotnost delavcev to preprečila.

V SLUŽBI IMPERIALISTOV IN NJIHOVIH HLAPCEV

Delavska zbornica noče zapore nad odpusti

Negativen odgovor Delavske zbornice na poziv Enotnih sindikatov, da se pridruži borbi za zaporo nad odpusti

Ukaz 109, na osnovi katerega delodajalci smejo odpuščati nemoteno delavstvo, če se jim to le zljubi, je v veljavi še do 31. marca. Po 31. marcu bodo morale okupacijske oblasti izdati nov ukaz, ki pa mora biti seveda docela drugačen od dosedanjega.

Odpusti v konopljarni, enaki nameni delodajalcev po drugih tovarnah in raznih podjetjih so namreč dokazali, da ukaz 109 niti od daleč ne ščiti delavstva pred odgustitvami, ker odpustitve naravnost legalizira. Tega dejstva se niso zavedli samo predstavniki Enotnih sindikatov, temveč ga je dobro občutilo vse delavstvo, pa naj si bo včlanjeno v Enotnih sindikatih ali Delavski zbornici. Tega dejstva so se zavedli nekateri od Delavske zbornice celo tako dobro, da so odrekli poslušnost predstavnikom Delavske zbornice, ki so z izmikanjem in polovičnimi zahtevami služili interesom delodajalcev in njih gospodarjev z onstran oceana. Samo predstavniki DZ in seveda nekaj razredno nezavednih članov DZ ni hotelo spoznati, da je samo z energično zahtevo za ukinitev ukaza 109 in za delavsko zaporo nad odpusti mogoče odpuste ustaviti in tako rešiti tržaško industrijo pred posledicami Marshallovega plana.

Zveza Enotnih sindikatov je pa kljub temu, kakor hitro so bile jasne vse posledice, ki jih lahko prinese ukaz 109, pozvala Delavsko zbornico, naj se pridruži akciji, da bi okupacijske oblasti podvzele takšne korake, ki so jih sicer tolikokrat obljubile, da bi bila nevarnost odpustov odstranjena. Vse do predvčerajšnjim Enotni sindikati niso dobili nobenega odgovora s strani Delavske zbornice, predvčerajšnjim pa so predstavniki Delavske zbornice odgovorili, nakar je bil sestanek predstavnikov obeh sindikalnih organizacij. Medtem ko so predstavniki ES predlagali enotno akcijo, da se doseže zaporo nad odpusti, so oni od Delavske zbornice predlagali, da ukaz 109, kateri preneha z 31. t. m., okupacijske oblasti podaljšajo, in da onim, ki so ali bodo odpuščeni, oskrbe sprejem v «šole», katere obljublja gen. Airey. (V teh «šolah» se bo na primer bivši precizni mehanik ali pa uradnik učil cestnih del, in sicer kako se koplje in pripravlja teren za ceste, kako se meša malta itd.).

Delavska zbornica se tako preko svojih predstavnikov umika popolnoma iz borbe proti odpustom in odkrito bolj kot kdaj koli prej prihaja naproti delodajalcem in ostalim «velikodušnim» nosilcem Marshallovega plana in Trumanove «svete vojne». Vendar so to le predstavniki. Delavstvo, ki je včlanjeno v DZ pa je ob poslednjih odpustih v konopljarni in ob drugih primerih pokazalo, da se hoče braniti pred nevarnostjo odpustov na način, ki je edino lahko uspešen, to je z borbo za dejansko zaporo odpustov. Postalo je pač docela jasno, da vsaka drugačna rešitev, vsako podaljševanje ukaza 109, pa naj bo podaljšan še s takimi modifikacijami, pomeni nevarnost za našo industrijo in naš obstoj.

Zato bo borba za ukinitev ukaza 109 združila delovne množice še bolj, kar je tudi porok za zmago.

USPEH ENOTNIH SINDIKATOV

Nova delovna pogodba za cvetličarje in vrtnarje

Dolgih sedem in dvajset let so bili cvetličarji in vrtnarji prepuščeni sramotnemu izkoriščanju svojih gospodarjev. Uvrščeni so bili v tri kategorije: industrijo, trgovino in kmetijstvo, medtem ko so bili vrtnarji in cvetličarji privatnih vil brez vsake delovne pogodbe. Cvetličarji hidro-termalnih zdravilišč so namreč spadali v kategorijo «industrija», vrtnarji hotelov, konviktov itd. pod «trgovino», vrtnarji cvetličarskih podjetij pod «kmetijstvo», cvetličarji in vrtnarji privatnih vil pa so veljali za navadne služabnike. Poslednje so zato gospodarji lahko odslovili, kadar jim je to le prišlo na misel. Tako so bili na pr. vrtnarji, ki so služili pri tržaških buržujih: baronu Ralliju, Economu, Tripcovichu itd. odslovljeni v enem dnevu, ne da bi dobili niti ene lire odškodnine.

Enotni sindikati so se morali krčevito boriti proti temu izkoriščanju, toda kljub razgovorom pri okupacijskih oblasteh, niso mogli izvojevati odškodnin odpuščenim, «ker vrtnarji in cvetličarji privatnih vil niso imeli delovnih pogodb».

Po dveh letih borbe in večkratnih prekinitvah pogajanj, ker delodajalci niso hoteli sprejeti predlogov, je uspelo lani izvojevati podpis mezdnih pogodb. 24. t. m. pa je uspelo, da so bili uvrščeni tudi cvetličarji in vrtnarji privatnih vil, katere so doslej izkoriščali tudi za služabniška dela, v delovno pogodbo za vrtnarje in cvetličarje cvetličarskih podjetij.

Velika krivica, ki se je vrtnarjem godila, ker so jih kot strokovne kmetijske delavce, (saj morajo znati gojiti različne cvetlice, jih dekorativno saditi in gojiti po gredicah in vrtovih), potisnili na položaj služabnikov, je tako odpravljena.

Glavne točke nove delovne pogodbe pa so naslednje: Dopusti: *10 delovnih dni za glavnega vrtnarja; 7 delovnih dni za vrtnarje vrtov in drevesnic ter drugih kategorij.* Odpravnine: *10 dni za glavnega vrtnarja in 7 dni za vrtnarje vrtov, drevesnic in drugih kategorij.* Božična nagrada: *za stalne delavce odgovarja mezdi za 20 delovnih dni. Za nestalne delavce pa bo normalna mezda (osnovna plača in doklade) povišana za 7%.* Praznik: med tednom: *Za praznike med tednom dobe mezdo, kakor da bi ves dan delali ozroma dvojno mezdo, ako so vseeno delali.* Odpovedi službe: *Ako nek delavec odpove službo, dobi, ako je zaposlen pri istem gospodarju 5 let. 50%, do deset let 75%, nad deset let 100% zgoraj navedene odpravnine.*

Mario Gerbec

Za trajen mir in demokracijo

Svetovni mladinski teden - prvi teden pomladi

Vsako leto je prvi teden pomladi posvečen mladini, ki predstavlja danes res najboljšo silo v borbi za mir, svobodo in neodvisnost narodov. In ta svetovni mladinski teden proslavlja zopet z navdušenjem vsa tržaška mladina.

Praznovanje svetovnega mladinskega tedna je prav za prav postalo že tradicija, prvič ga je namreč praznovala mladina že leta 1943, ko je bila borba proti nacifašizmu najhujša in so najboljši mladinci umirali na bojiščih za svobodo svojega ljudstva. Takrat je mladina sklenila, da bo praznovala vedno prvi teden pomladi, kar naj bi predstavljalo simbol bližajoče se zmage.

Toda konec vojne ni prinesel, na žalost vsem narodom toliko zaželene svobode. Za leta po tej svetovni vojni so značilne korenite spremembe, ki so nastale v mednarodnem položaju in zaradi katerih smo priča novih delitev političnih sil. Te spremembe so našle svoj odraz tudi v mladinskem gibanju. Izredno je narasla politična aktivnost mladine v deželah nove demokracije, ki je postala resna sila pri graditvi novega življenja. Narasla je politična zavest mladine kolonialnih in odvisnih dežel, ki se borijo za osvoboditev izpod imperialističnega zatiranja. Vedno bolj zrel in aktiven značaj pridobiva delovanje naprednih mladinskih organizacij v evropskih deželah, kajti mladina je vedno bolj prepričana, da grozi roparska politika imperialističnih krogov miru in nacionalni neodvisnosti narodov.

Borba dveh nasprotnih taborov narašča iz dneva v dan, neprestano prihajajo v to borbo na stran sil demokracije nove množice mladine, ki s pravico računajo na podporo svojih zahtev in na vodstvo v gibanju.

Letošnji mladinski teden ima prav poseben pomen zaradi tega, ker se mladina v tem tednu seznanja z nalogami svetovne federacije demokratične mladine. Z delom in borbo mladine v ostalih deželah si med seboj posreduje borbene in delovne izkušnje ter se trdno povezuje.

Letošnji mladinski teden proslavlja mladina pod sledečimi gesli:

za večjo solidarnost demokratične mladine, za še večjo utrditev njenih vrst v borbi proti imperialističnim zasužnjevalcem, za trajen mir in demokracijo;

za okrepitev svetovne federacije demokratične mladine proti vsem poizkusom razbijanja njene enotnosti;

za popularizacijo borbe mladine Grčije, Španije, Kitajske, ki se bori proti fašističnemu zatiranju in tuji intervenciji;

za nacionalno osvoboditev ljudstva in mladine Indonezije, Vietnama, za ustvaritev močne solidarnosti mladine v kolonialnih deželah;

za še večje sodelovanje mladine pri obnovi dežel.

Tržaška mladina je pravilno razumela pomen svetovnega mladinskega tedna in je zato pripravila skrben program, ki je obsegal kulturne prireditve, udarniško delo, komemoracije, zborovanja in mladinske veselice. V sredo so bila v raznih tovarnah in kroških zborovanja, katerih so se udeležili številni mladinci in mladinke in so na njih razpravljali o raznih mladinskih problemih in o pomenu svetovnega mladinskega tedna.

V nedeljo bo zaključek svetovnega mladinskega tedna. Za to priliko so mladinci sklenili prirediti veselico v Čamporah, kjer bodo tudi najboljši okraji odlikovani za najboljše izvajanje prvomajskih vaj.

Mladina se je poklonila žrtvam za svobodo

V okviru mladinskega tedna so se naši mladinci spomnili tudi vseh onih žrtev, ki so v rižarni pri Sv. Soboti, v ulici D'Azeglio in Ghega darovali svoje življenje v borbi proti nacifašistom, za svobodo nas vseh.

Kljub temu da so nekateri dnevniki napačno najavili uro o žalnih svečanostih v rižarni, se je ob določeni uri zbralo precej ljudi. Po položitvi vencev demokratičnih organizacij sta dva govornika, v slovenščini in italijanščini, poudarila sveto dolžnost mladincev, da se spomnijo vseh žrtev nacifašizma med katerimi je bila predvsem mladina. Toda niso še prav utihnili topovi zadnje svetovne vojne in že so našli novi zatiralci v obliki Franca, Tsaldarisa in druge, ki s pomočjo angloameriških imperialistov zatirajo svobodoljubna ljudstva. Tudi med temi borci, ki se bore proti imperializmu, so zopet v prvih vrstah mladinci, ki se bore in umirajo za svobodo. Čeprav je bil fašizem v zadnji svetovni vojni vojaško poražen je zaradi imperialističnih injekcij še vedno živ. Tudi tu pri nas povzroča fašizem še vedno nove žrtve med mladino. Dasi so bili fašistični zločinci že večkrat kaznovani, se njihovi mandanti še vedno svobodno sprehajajo. Zato naj nam bo to opomin. V tej borbi za svobodo za resnično demokracijo morajo biti mladinske sile čimbolj tesno združene, zato pa je treba tudi okrepiti bratstvo med narodi.

Podobna žalna svečanost je bila sinoči tudi v ulici D'Azeglio, kjer se je zbrala številna množica mladine in antifašistov. Delegacije krajevnih organizacij SIAU, žena, ZAM, ZPP in drugih demokratičnih oganizacij so položile vence na kraje, kjer so nacistične zveri pred štirimi leti obesile mladince. Po položitvi vencev in poklonitvi žrtvam se je množica v sprevodu napotila v ulico Ghega in se prev tako poklonila uročenikom.

Prodala motorje in pridržala denar

Že pred dvema letoma je dobil Marchesan Alfred iz Gradeža dovoljenje okupacijskih oblasti, da je smel pobrati motorje s potopljenih ladij v Tržaškem zalivu. Med drugim je po dolgem trudu rešil iz morja tudi dva ladijska motorja nemške znamke «Deutsches Werke», ki so ju cenili na 2,550.000 lir vrednosti.

Marchesan je izročil oba motorja v prodajo podjetju Avgust in Candid dal Pozzo, ki ima svoj sedež v ul. Belpoggio 2 v Trstu. Podjetje je kmalu prodalo oba motorja za skoro tri milijone lir. Marchesan je kmalu zvedel o prodaji in je zahteval kupnino zase. Brata dal Pozzo pa sta se na vse načine izgovarjala in odlašala s plačilom. Po skoro dveh letih zavlačevanja pa se je Marchesan naveličal čakati in je zadevo prijavil policiji

Morski mini so uničili

Pobiralci min so uničili vzdolž valobrana v tržaškem pristanišču dve morski mini, ki so ju tam potegnili iz vode. Mini sta ležali na tistem mestu še izza nemške okupacije. Pri eksploziji ni bilo nobene nesreče.

Redni občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu

Upravni odbor Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu sklicuje redni občni zbor združenja na nedeljo 4. aprila 1948 ob 9 dopoldne v dvorani K. K. Tiskarjev («Poligrafici») v Trstu, ulica Trento 2, II. nadstropje.

Dnevni red:

1. Citanje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
2. Poročilo predsedstva, tajnika in blagajnika.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Razrešnica dosedanjim odborom.
5. Sprememba pravil.
6. Proračun za prihodnje upravno leto.
7. Določitev pristopnine in članarine.
8. Volitve izvršnega, upravnega in nadzornega odbora.
9. Smernice za bodočo delovanje in slučajnosti.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob prvem sklicanju, bo v smislu čl. 12 pravil sklepčen uro pozneje, to je ob 10 dopoldne, ob vsakem številu navzočnih.

Člani se smejo dati zastopati po drugih članih, a jim morajo v tem primeru izdati pismeno pooblastilo, kakor to zahtevajo pravila; vendar ne sme noben pooblaščenec imeti več kot pet pooblastil.

Vsem redno vpisanim članom pošljemo pisma vabila, ki bodo služila kot legitimacija za udeležbo na občnem zboru.

Predsednik.

Dragocenosti in denar so odnesli

Predvčerajšnjim okrog 10.30 so poklicali civilno policijo v ul. Artisti 9, kjer so malo prej neznanci odprli s ponarejenimi ključi skladišče Armanda Breganta. Pobrskali so nekoliko in po verjetno kratkem iskanju odkrili 150 gr zlata, 6 do 7 kg srebra, 15 tisoč lir v gotovini in več čekov Banco di Roma. Bregant ima preko 300 tisoč lir škode.

Zborovanje Zveze tržaških visokošolcev

Danes ob 17 bo v krožku Tiskarjev v ul. Trento 2-II, zborovanje Zveze tržaških visokošolcev, kjer bo izvoljen zastopnik, ki bo šel na proslavo 600-letnice ustanovitve Karlove univerze v Pragi.

V nedeljo v Čampore

V nedeljo 28. t. m. ob 15 bo v Čampore (Milje) velika mladinska veselica ob zaključku svetovnega mladinskega tedna. Ob 17 do 24 bo vozil avtobus od Sv. Ane do Milj in nazaj.

KOLEDAR

Sobota 27. marca
Rupert
Sonce vzhaja ob 5.53, zahaja ob 18.27. Dolžina dneva 12.35. Luna vzhaja ob 21.39, zahaja ob 7.05.

Jutri 28. marca
Velika noč

Spominski dnevi

1845 se je rodil Viljem K. Röntgen. Umrl je l. 1923.
1941 so se svobodoljubne sile Jugoslavije uprle protiljudski politiki Cvetkovič-Mačkove vlade in jo strmoglavile.

PRESKRBA

Koruzni zdrob bodo začeli deliti danes za tovarniške menze po 56.10 lir za kg. Istočasno se konča delitev riža (170 lir za kg) in ječmena (100 lir za kg) za imenovane menze.

Konec razdeljevanja zavojev AVISS. Danes se konča delitev zavojev AVISS za mestne in podeželske brezposelne in reveže.

ENOTNI SINDIKATI

Medtovarniški odbor pomorščakov je naprošen, da se udeleži seje, ki bo danes ob 19 na sedežu Zveze pomorščakov in pristaniških delavcev.

Higienska stroka. Seja upravnega odbora, ki bi morala biti v četrtek ob 20, je bila preložena na sredo 31. t. m. ob 20.

Stavbna stroka. Vsi delavci, nameščenci in člani tržaške stavbene zadruge, so naprošeni, da se zglase na sedežu dnevno od 18.30 do 20.

Izlet k Belopeškim jezerom. Pekovska zveza priredi na veliko noč izlet k Belopeškim jezerom. Odhod ob 6. Cena izleta je 1100 lir. Zaradi omejenega števila izletnikov, vabimo prizadete, da se čimprej prijavijo na sedežu v ul. Imbriani 5 soba št. 16.

Poziv pekom. Sportni odsek sprejema prijave za nogometno tekmo med poročenimi in samskimi peki. Informacije daje tajništvo.

Gradbena stroka. Vsi zaupniki, ki imajo spiske nabiralne akcije za strokovno razstavo, naj jih prinesejo na sedež.

Zveza pomorščakov in pristaniščnikov vabi medtovarniški odbor, da se zglasi danes ob 19 na sedežu.

Zveza pekovskih nameščencev. V torek 30. marca ob 17 seja upravnega odbora.

Zveza prehrambene stroke. V sredo 31. t. m. ob 19.30 seja upravnega odbora.

Zveza mesarjev. Četrtek 1. aprila ob 19 seja upravnega odbora.

Jutri izide naš list na štirih straneh

Dolžnost nam narekuje

Do sedaj je za tov. Bruno Unašič nabranega 142 tisoč 479 lir vendar ta vsota še daleč ne zadostuje vsoti za nabavo streptomicina, ki je nujno potreben, da se reši življenje tovarišici — borki, ki je dala vse svoje sile za svobodo in to v najhujših anen naše zgodovine. Naprošamo vse ljudstvo, da naj po svojih močeh priskoči na pomoč tov. Bruni, da bo tako spoznala, da ni sama, temveč da narod skrbi tudi za nesrečne tovariše in tovarišice. Storimo svojo dolžnost!

Novi prispevki: Druga skupina delavk pri pogozdovanju v Bazovici daruje 885 lir. Kante Ivana 300 lir, družina Kralj 200 lir, prof Perhavec 500 lir, skupno 1885 lir. Skupno do danes nabrano 144 .364 lir.

Zveza enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja obvešča vse nameščence trgovskih tvrdk oblačilne, prehranjevalne, prevozniške stroke, itd., da je v ponedeljek 29. t. m. praznik pol dneva.

Vsi nameščenci bodo delali samo polovico dneva s pravico celotne plače. Oni, ki bodo delali tudi popoldne, bodo morali prejeti dvojno plačo.

PROSVETNA DRUŠTVA

Kulturni krožek «M. Maganja» javlja, da v ponedeljek 29. t. m. zaradi bolezni glavnega igralca ne bo napovedane prireditve dramske skupine iz Pirana, ki bi imela gostovati v dvorani Vicolo Ospedale militare št. 23.

Kulturni krožek Skolječ priredi danes 27. t. m. ob 19 v gostilni Skolječ (ex Benčič) družinsko zabavo.

Ljudsko rajanje prosvetnega društva na Opčinah bo v ponedeljek 29. t. m. od 15 naprej. Godba — pevski zbor — prosta zabava. Vabljeni vsi!

ZPP

ZVEZA PRIMORSKIH PARTIZANOV vabi vse demokrate našega ozemlja, da po svojih močeh prispevajo k stroškom za bodoči partizanski kongres. Prispevki naj se pošiljajo na krajevne odbore ZPP.

Zveza primorskih partizanov organizira 29. t. m. od 20 naprej v prostorih kult. kr. Kraljič družinsko zabavo. Na zabavi bo slovenski in italijanski pevski zbor izvedel pester spored. Vstopnina prostovoljni prispevki. Vsi partizani, simpatizerji, kakor tudi člani kulturnih krožkov so vabljeni.

IZLETI

V nedeljo dne 28. t. m. priredi Planinsko društvo smučarski izlet na Cabranske police z društvenimi smučarskimi tekmami in izletom na Snežnik. K tekmam naj se javijo vsi društveni smučarji. Odhod ob 5.30 iz ul. F. Severo. Vpisovanje in obvestila v trgovini Vižintinjevec, ul. Roma 15, in v čevljarni Pirc, ul. Settefontane 3.

Sportni klub Sv. Ivan organizira v nedeljo 4. aprila smučarski izlet na Kanin. Vpisovanje sprejema Športni klub, kakor tudi tobakarna v ul. S. Cilino 95.

RAZNO

Za koledar «Gregorčičeve zadobe» za l. 1948 naj poverjeniki in predsvetna društva zaključijo vse pobote, izvršijo zadnje oddaje in pošljejo nemudoma račune in zneske na znani ložbo v ul. dei Porta 16. Zamudnikom naj se podvizajo!

Ples na prostem bo 29. t. m. v Saležu. Igrala bo godba iz Sv. Križa.

Kulturni krožek «Perossa» priredi v ponedeljek 29. t. m. ob 20 družinsko zabavo s pestrim sporedom. Sodelujejo tudi člani centra za ljudsko prosveto.

Pristaniško poveljstvo pomorščakov je bil izdan odlok 273, s katerim se dovoljuje ribolov z lučmi tekom prvega maja, od 26. marca zvečer do večera 16. aprila.

GLEDALIŠČE VERDI

Nocoj ob 21 bo zadnji koncert letošnje spomladanske sezone. Na koncertu, katerega bo priredil tržaški filharmonični orkester, bo sodeloval pianist Glauco Del Basso.

Na sporedu so Straussova «Metamorfoza», Rossinijeva simfonija «Pepelka», Schumanov «Koncert za klavir in orkester» in Brahmsova II. Simfonija.

Rojstva, smrti in poroke

Dne 26. marca se je rodilo 10 otrok, umrlo je 7 ljudi, porok pa ni bilo 7.

CERKVENE POROKE: Sob George Clifford in uradnica Ida Narrè, vulkanizator Stanko Sakač in zasebnica Milena Petrič, uradnik Argeo Cherti in zasebnica Livia Fragiacomo, uradnik Emanuele Montera in šivilja Liliana Feliciani, dijak Leslie Robert Stone in uslužbenica Lidia Sorgi, električar Salvatore Buttignon in snažilka Maria Beccari.

UMRLI so: 77-letni Antonio Rossi, 66-letna Angela Caffieri vd. Domenigio, 46-letni Severino Somuzzi, 8-letna Amelia Tedesco vd. Visintin, 81-letna Antonija Marinič, 69-letni Enrico Galessi, 68-letni Ivan Peccorella.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za 1. maj daruje druga skupina delavk pri pogozdovanju v Bazovici 500 lir.

Za partizanski kongres darujejo tov. Kante Ivana 200 lir.

Za sirote padlih partizanov daruje je vesela družba iz Gabrovice ob priliki občnega zbora 1080 lir.

Za stavkajoče v konopljarni so darovali: Jaklič Leonarda 20, Grisonič 10, Gustini 15, Carlini 5, Vatta 20, Lah 3, Prion 36, Gerdol 50, Keber 30 in Maver 14 lir.

Radijski spored

TRST II (m 203,6, Kc 1474)

v soboto 27. marca

11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Predavanje. 12.15. Pesmi slovanskih in narodov. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Glasba po želji. 13.30. Glasbeni intermezo. 13.50. Zdravstvena oddaja. 14.00. Solistična glasba. 14.15. Pregled tiska. 14.28. Čitanje večernih sporedov. 14.30. Pesmi večernih sporedov. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Kulturne aktualnosti. 18.15. Operne arije. 18.30. Otroška oddaja. 19.00. Slavni skladatelji. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Mendelsohn: Koncert za violino in orkester. 20.25. Lahka glasba. 20.45. Iz zgodovine Tržačanov. 21.00. Velikonočna glasba. 22.00. Prireditve v tednu. 22.15. Večerni koncert.

KINO

KINO OB MORJU. 15.30: «Zadnja noč». Veledelo o boljševiški revoluciji.
SUPERCINEMA. 15.00: «Kri in borba», T. Power, R. Hayworth.
FENICE. 15.00: «Vražja glasba», M. Rowey, J. Garaland.
FILODRAMMATICO. 16.00: «Zagrom, mister Chipsi», G. Garson.
ITALIA. 16.00: «Zadrega», G. Rogers, D. Niven.
ALABARDA. 16.00: «Zorko», legendarni junak», R. Hadley.
IMPERO. 16.00: «Brazilija», Walt Disney.
VIALE. 15.30: «Morske deklice», V. Mc Laglen.
MASSIMO. 16.00: «Tarzan v New Yorku», J. Weissmüller.
NOVO CINE. 15.30: «Sirena direktorje», Buster Crabbe.
GARIBALDI. 15.30: «Zasledovanje», Belita, P. Foster.
ARMONIA. 15.30: «Dvajset let pozneje», S. Laurel, O. Hardy.
ODEON. 15.30: «Zvonovi sv. Marije», I. Bergman, B. Crosby.
SAVONA. 16.00: «Nocoj in vsak večer».
IDEALE. 15.00: «Tri sestre», Barbara Stanwyck.
MARCONI. 15.30: «Martin Eden», Louis Hayward.

* * *

KINO V NABREŽINI. Danes in nedeljo: «Božič v taboru 119». V ponedeljek ob 16 in 20.30: «Parada mladine v Moskvi 1947». Ruski barvni film.

Odg. urednik STANISLAV RENČELJ
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
RAZSTAVE - FILMI - KRITIKE - DROBTINE

„Zapiski iz Amerike"

Proti koncu preteklega leta je šel v Ljubljani slovenski prevod knjige Vladimirja Dedierja «Zapiski iz Amerike».

V. Dedier se je udeležil 1945 l. konference v San Francisku. V svojem trimesečnem bivanju v ZDA je stopil v stike s tamkajšnjimi ljudmi in dobil vpogled v nekatere probleme ameriškega javnega življenja. Zanimalo ga je predvsem vprašanje tiska, filma in radia ter praktično izvajanje načela o svobodi govora in tiska.

Notranje življenje v ZDA je vse prej kot popolnoma urejeno. Pisatelj nam v raznih člankih pokaže, kako je v resnici urejeno družabno življenje v ZDA, kjer popolnoma prezirajo osnovna demokratična načela in kjer maloštevilni finančni mogočneži gospodarijo nad preprostimi in poštenimi ameriškimi državljani in brezobzirno izrabljajo sposobnost ljudi za utrjevanje svoje imperialistične politike.

Pisatelj nam opisuje svoja srečanja z raznimi vidnejšimi predstavniki ameriškega javnega življenja. Med njimi so: pisatelj in naš rojak Louis Adamič, novinar Georges Seldes, novinar Walter Bernstein, filmski igralec Charlie Chaplin itd. Vsi ti ljudje so pristaši progresivnega sveta in se ne bojijo izpostaviti se v borbi za napredek. S tiskano besedo, v filmu in po radiu razkrinkujejo umazano politiko ameriških imperialistov in odkrito pišejo pohvalo o Sovjetski zvezi, o novi Jugoslaviji in o drugih naprednih državah.

O ameriškem tisku, radiu in filmu piše Dedier, da je najmočnejše orožje ameriške imperialistične politike, ki ima v svojih rokah velike truste in koncerne. Tako ima na pr. lastnik največjega časopisnega trusta W. R. Hearst v svojih rokah 25 listov, ki jih bere preko 30 milijonov Amerikancev. On je lastnik tudi posebne časopisne agencije, ki dobavlja novice preko 100 radijskim postajam, neštetim ameriškim listom in v inozemstvo. W. R. Hearst je znan hujskač ameriškega imperializma, ki je med vojno poveličeval Hitlerja, Mussolinija in Mihajloviča.

Poleg Hearsta spoznamo v tej knjigi druge vodilne in vplivne osebnosti ameriškega javnega življenja, ki so njemu podobne. Kljub demokratičnim načelom je črnec v ZDA še vedno manj vreden od belega človeka in to v katerem koli poklicu. Zato je za črnce življenje v ZDA še posebno težko in le s težavo se prebijejo skozeni. Carlton Moss, sposoben filmski režiser in prijatelj Jugoslavije, ni smel na pr. priti na prireditev v korist Jugoslavije samo zato, ker je črnec.

V tej knjigi dobimo vtis, da se je pisatelju posrečilo na kratko, a vendar dovolj prepričevalno podati sliko resnične Amerike, kjer je skrajno razvit imperializem, v katerem se često pojavljajo celo fašistične tendence.

A. VODNIK:

Srebrni rog

Pesniško delo Antona Vodnika predstavlja poseben del slovenske lirike. V tej svoji novi, precej obširni zbirki, ki jo je izdal Slovenski knjižni zavod v Ljubljani, je zbral pesnik svoje pesnitve najrazličnejših datumov.

V prvih ciklih odseva slovenska pokrajina med Šmarno goro in Ljubljano. Značilne za Vodnika so številne, z otroško religioznostjo nasičene pesmi. Tem sledijo motivi iz Egipta in antike. Šele kadar potisnejo pesniku v roke pero vnanja dogajanja, pojema ta odmaknjenost in se vzbudijo v njem novi toni. Tako stoji v pesmih: Smrt sestre in malega kurirja, smrt prijateljev — borcev, usoda junaškega Pohorskega bataljona itd, mnogo bolj na trdih tleh realnosti, kakor v prejšnjih, čeprav se tudi tu malo odmika v simbol.

Anton Vodnik je naš najsubtilnejši lirični pesnik. Njegova poezija je iskrena izpoved človeka, v kateri zvenita na zelo finih strunah svet in življenje na njem. Tudi v jeziku in zunanji obliki je dosegel pesnik tako višino, da ga lahko uvrstimo med mojstre na tem polju.

Pretepaški esuli pred sodiščem

V gostilni v ul. Corsica 3 so se 12. julija lanskega leta znašli esuli s Cresa in sicer Franc Negovetič, Ivan Car in Josip De Petris. Ob kozarcu vina se je družbi razvozlal jezik. Potem ko so popili štiri litre vina, pa so začeli peti, in izmenjaje vzklikati pokojnemu dučeju. Pri sosedni mizi pa so prav tako sedeli drugi esuli in sicer iz Pazina. To so bili bratje Josip Alojzij in Anton Sepuca in Ivan Skok. Ta družba pa je začela peti hrvaško pesem «Spavaj, spavaj Milka moja». Ker so bili oni s Cresa bolj «italijanissimi» kot oni iz Pazina, jih je razburila hrvatska pesem. Pozvali so jih naj prenehajo. Toda Pazinci so še naprej peli. Med tem so bile njihove glave dovolj razgrete, zato se je ultra italianissimo Boici dvignil, se približal Pazincem in po nekaj besedah, so začele leteti stolice, krožniki, noži, žlice, kozarci in seveda tudi steklenice. Pri vsem tem pa ni manjkala rokoborba. Toda stvar je dosegla svoj višek, ko je član prve skupine De Petris potegnil iz žepa zakrvljen nož in začel ž njim mahati levo in desno. Toda njemu je verjetno sledil še kdo drugi, ker samega De Petrisa so ranili v roko. Med bojem, so poklicali policijo, ki je esule razdelila. Rdeči križ pa je pobral štiri ranjence. Med temi je bil najhuje ranjen Alojzij Sepuca, katerega so z nožem ranili in so ga prepeljali v bolnico malo manj kot mrtvega.

Ker so bili vsi ti esuli - rokovnjači ovajeni sodnim oblastem, so se včeraj zjutraj morali zagovarjati pred tukajšnjim okrožnim sodiščem. Zagovarjati so se morali, ker so sodelovali v spopadu. Manjkal je le De Petris, ki je neznano kam izginil. Zato ga je sodišče sodilo v odsotnosti. Med razpravo so vsi obtoženci zmetali krivdo, kot navadno, na odsotnega, tako imenovanega «il gobbo». Obtoženec Negovetič je priznal, da se je vmešal v pretep, toda le zato, da bi pomagal tovarišem. Priznal je, da so izmenoma kričali «Živel duče», «Viva Tito», toda le zaradi tega, ker so bili vinjeni. Ko je predsednik sodišča vprašal, Carja ali so bili oni iz Pazina ranjeni z nožiem, je Car mirno odgovoril, da ni res, da bi jih z noži, ker bi v tem primeru bili vsi poklani. Na razpravi so še živahno diskutirali, ali so oni s Cresa rabili ukrivljene nože, ali pa žepne nožiče. Toda rana Alojzija Sepuce, katerega so pripeljali v bolnico skoroda mrtvega, pravi jasno, da so rabili v spopadu navadne ukrivljene nože. Ivan Skok je še pred koncem izjavil, da je miril obe stranki in kričal, da so pač vsi Istrani, esuli in naj se pomir